

Coláiste Chillíain

Polasaí Bí Cineálta 2025/26

Polasaí Bí Cineálta chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus a Láimhseáil

Tá an polasaí seo glactha ag Bord Bainistíochta Choláiste Chilliaín chun Iompraíocht bhulaíochta a chosc agus a láimhseáil. Comhlíonann an polasaí seo go hiomlán na ceanglais atá leagtha síos i **Bí Cineálta: Níosanna Imeachta chun Iompraíocht bhulaíochta a Chosc agus a Láimhseáil i mBunscoileanna agus i Scoileanna Iar-Bhunscoile 2024**.

Aithníonn bord bainistíochta na scoile go gcuireann Iompraíocht bhulaíochta isteach ar chearta an linbh mar atá leagtha amach i gCoinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar Chearta an Linbh. Tá freagracht orainn uilig mar phobal scoile oibriú le chéile chun Iompraíocht bhulaíochta a chosc agus a láimhseáil, agus chun dul i ngleic leis an tionchar diúltach a d'fhéadfadh a bheith aige.

Táimid tiomanta do chinntiú go mbíonn gach scoláire atá ag freastal ar ár scoil sábháilte agus cosanta ó dochar, agus go bhfuil leas ár scoláirí i gcroílár gach a ndéanaimid. Aithnímid an drochthionchar a d'fhéadfadh Iompraíocht bhulaíochta a bheith aige ar shaol ár scoláirí agus táimid go hiomlán tiomanta d'iompar den sórt sin a chosc agus a láimhseáil.

Deimhnímid go nglacfaimid, de réir ár ndualgais faoi reachtaíocht comhionannais, gach céim réasúnta indéanta chun ciapadh a chosc ar scoláirí nó ar fhoireann ar aon cheann de na naoi gcúis a shonraítear: inscne, stádas sibhialta, stádas teaghlaigh, claonadh gnéasach, creideamh, aois, míchumas, cine agus ballraíocht sa phobal lucht siúil.

Bí Cineálta: Níosann Imeachta chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna

1. Cúlra agus achoimre

2. Iompraíocht Bhulaíochta – Caibidil 2 de chuid cháipéis Bí Cineálta

3. Polasaí Bí Cineálta - Coláiste Chilllain

- > Mír A: Forbairt/athbhreithniú ar ár bpolasaí Bí Cineálta chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi
- > Mír B: Iompraíocht bhulaíochta a chosc
- > Mír C: Ag dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta
- > Mír D: Maoirseacht

4. Aguisíní

- > Aguisín B: Polasaí Bí Cineálta atá in oiriúint do scoláirí
- > Aguisín C: Treoir maidir le dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta
- > Aguisín D: Treoir maidir leis an uasdátú ar iompraíocht bhulaíochta a sholáthar
- > Aguisín E: Athbhreithniú ar an bpolasaí Bí Cineálta
- > Aguisín F: Fógra faoi athbhreithniú bliantúil an Bhoird Bainistíochta ar pholasaí Bí Cineálta na scoile
- > Aguisín G: Forléargas ar ghnásanna an pholasaí Bí Cineálta chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi.

1. Cúlra agus achoimre:

- > Foilsíodh gnásanna Bí Cineálta chun bulaíocht a chosc agus dul i ngleic léi do bhunscoileanna agus d'iar-bhunscoileanna ar an 19 Meitheamh 2024. Tagann na gnásanna seo in ionad na ngnásanna frithbhulaíochta do bhunscoileanna agus d'iar-bhunscoileanna 2013 agus tiocfaidh ceanglais na ngnásanna sin i bhfeidhm ón 1 Meán Fómhair 2025.
- > Tháinig na gnásanna seo ar an bhfód mar thoradh ar athbhreithniú ar ghnásanna frithbhulaíochta do bhunscoileanna agus d'iar-bhunscoileanna 2013 agus ar fhorfheidhmiú Cineáltas: Plean Gníomhaíochta ar an mBulaíocht a foilsíodh i mí na Nollag 2022.
- > Ní mór do scoileanna dul i mbun plé le pobal uile na scoile chun a bpolasaí Bí Cineálta a fhorbairt. Ní mór don pholasaí straitéisí coisctheacha a úsáidtear a liostú lena náirítear iad sin a úsáidtear go háirithe chun iompraíocht chibearbhulaíochta, iompraíocht bhulaíochta homafóbaí agus trasfhóbaí, iompraíocht bhulaíochta ciníche, iompraíocht bhulaíochta gnéasaí agus ciapadh gnéasach a chosc, de réir mar is cuí.
- > Ní mór do scoileanna liosta a dhéanamh de straitéisí tacaíochta sonracha do dhaoine aonair a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt acu, iad siúd a fheiceann an iompraíocht bhulaíochta agus iad siúd a léiríonn iompraíocht bhulaíochta.
- > Ní mór gach eachtra iompraíochta bulaíochta a thaifeadadh.
- > Éilítear ar phríomhoide na scoile uasdátú ar iompraíocht bhulaíochta a sholáthar ag gach gnáthchruinniú den Bhord Bainistíochta.
- > Ní mór athbhreithniú a dhéanamh ar pholasaí Bí Cineálta na scoile i gcomhpháirtíocht le pobal uile na scoile uair sa bhliain féilire agus níos luaithe ná sin má tharlaíonn eachtra tromchúiseach agus má chinneann an Bord Bainistíochta go bhfuil gá le hathbhreithniú práinneach.
- > Soláthraíonn na gnásanna leasaithe treo agus treoir do scoileanna maidir leis na bearta chun iompraíocht bhulaíochta a chosc.
- > Tá gnásanna Bí Cineálta bunaithe ar chur chuige atá dírithe ar chearta an linbh agus tacaíonn siad le cur chuige i gcomhar, áit a n-oibríonn baill uile phobal na scoile le chéile chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi. Tá uasdátú déanta ar na gnásanna chun bulaíocht maidir le féiniúlacht inscne, cibearbhulaíocht, bulaíocht chiníoch, agus ciapadh gnéasach a chur san áireamh. Tacaíonn siad le scoileanna chun straitéisí soiléire a fhorbairt chun na hiompraíochtaí bulaíochta sin a chosc agus dul i ngleic leo.
- > Tiocfaidh na nósanna imeachta athbhreithnithe i bhfeidhm ó thús scoilbhliain 2025/2026. Soláthraíonn Ciorclán 0055/2024 sonraí na n-athruithe agus na tacaíochtaí forbartha gairmiúla a chuirfear ar fáil, chun tacú le rannpháirtíocht, comhoibriú agus foghlaim ghairmiúil ceannairí scoile agus foirne scoile, de réir mar a fheidhmíonn siad é.

2. Iompraíocht Bhulaíochta – Caibidil 2 Bí Cineálta

2.1 Sainmhíniú ar iompraíocht bhulaíochta mar atá léirithe in Cineáltas: Plean Gníomhaíochta ar an mBulaíocht:

Bunmhíniú ar Iompraíocht Bhulaíochta:

Iompar spriocdhírithé a dhéanann dochar, ar líne nó as líne, is ea bulaíocht. D'fhéadfadh sé gur dochar fisiciúil, sóisialta agus/nó mothúchánach a bheadh i gceist. Leanann iompraíocht bhulaíochta ar aghaidh thar thréimhse ama agus bíonn neamhchothroime cumhachta i gceist ann sa chaidreamh idir beirt nó idir grúpaí daoine sa tsochaí.

Mar thoradh ar bhlianta fada de thaighde idirnáisiúnta, leagtar amach sa bhunmhíniú thuas critéir shoiléire chun cabhrú le pobail scoile bulaíocht i measc scoláirí a chosc, a aithint i gceart agus dul i ngleic léi. Mar sin féin, is minic a bhíonn eachtraí bulaíochta líomhnaithe casta agus ní mór iad a bhreithniú cás ar chás. Tá mórán modhanna éagsúla ina léirítear iompraíocht bhulaíochta agus ina measc sin tá bulaíocht fhisiciúil, bulaíocht ó bhéal agus bulaíocht a bhaineann le caidreamh agus is féidir léi tarlú ar líne nó as líne. Is iomaí cuspóir éagsúil atá le hiompraíocht bhulaíochta freisin agus is féidir iad sin a thuiscint ar an leibhéal aonair (mar shampla, ag iarraidh a bheith ceannasach, stádas, díoltas) agus/nó ar leibhéal na sochaí (mar shampla, bulaíocht bunaithe ar fhéiniúlacht amhail bulaíocht chiníoch, mhíchumais, ghnéasaíoch nó LADTA+) Is minic a bhíonn tionchar láidir ag meonta, iompraíochtaí, nósanna imeachta agus dinimic chumhachta atá fréamhaithe go domhain inár sochaí ar iompar bulaíochta inár sochaí.

Déantar cur síos breise ar phríomhghnéithe an mhíneithe thíos:

- **Iompraíocht spriocdhírithé:** Iompraíocht a léirítear d'aon ghnó, nach n-iarrtar agus a dhéanann dochar do dhaoine eile is ea bulaíocht, agus nuair is eol don scoláire a bhfuil an iompraíocht bhulaíochta á léiriú aige nó aici go bhféachann nó go bhféachfaidh an leanbh nó an duine óg a fhulaingíonn an iompraíocht ar an iompraíocht mar iompraíocht dhíobhálach. Ní iompraíocht thimpisteach ná mheargánta atá sa bhulaíocht. D'fhéadfadh sé gur dochar fisiciúil a bheadh i gceist (mar shampla, díobháil phearsanta, damáiste do mhaoín nó cailleadh maoine) dochar sóisialta (mar shampla, cúlú, uaigneas, eisiamh) agus/nó dochar mothúchánach (mar shampla, lagmheas, dúlagar, imní) agus d'fhéadfadh sé tionchar diúltach atá tromchúiseach agus fadtéarmach a bheith aige ar an scoláire a fhulaingíonn an iompraíocht bhulaíochta. Má cheapann an scoláire nó an duine óg atá ag fulaingt na hiompraíochta go bhfuil an dochar leantach fíor ach nach bhfuil sé ar intinn ag an scoláire dochar a dhéanamh, ní hionann é sin agus bulaíocht ach tá sé tábhachtach fós féin go rachfaí i ngleic leis faoi chód iompair na scoile.
- **Iompraíocht leantach:** Patrún iompraíochta atá córasach agus a leantar ar aghaidh leis thar thréimhse ama is ea bulaíocht. Ní mheastar gurb ionann eachtraí aonair as líne ina léirítear iompraíocht dhiúltach d'aon ghnó agus a bhfuil neamhchothroime cumhachta i gceist leo agus bulaíocht ach fós féin ní mór dul i ngleic leo sin faoi chód iompair na scoile. D'fhéadfadh sé, dá bhrí sin, go measfaí gurb ionann agus bulaíocht teachtaireacht/íomhá/físeán amháin a phostáil ar líne nuair is ródhócha go ndéanfar í/é a athphostáil nó a roinnt le daoine eile.
- **Neamhchothroime cumhachta:** In eachtraí bulaíochta, bíonn sé deacair ar an scoláire atá ag fulaingt na bulaíochta é féin nó í féin a chosaint de bhrí go bhfuil mí-úsáid á baint as neamhchothroime cumhachta, bíodh an neamhchothroime cumhachta sin fíor nó braite. D'fhéadfadh an neamhchothroime cumhachta sin é féin a léiriú trí dhifríochtaí a bhaineann le méid, neart, aois, cumas, cumhacht an phiarghrúpa, stádas eacnamaíochta, stádas sóisialta, reiligiún, cine, bunús eitneach lena náirítear a bheith mar bhall de phobal an Lucht Siúil agus/nó de phobal na Romach, gnéaschlaonadh, cúinsí teaghlacha, inscne, féiniúlacht inscne, léiriú inscne, taithí ar an gcóras cúraim, míchumas nó a

bheith ag fáil oideachas speisialta. In eachtraí a bhaineann le bulaíocht ar líne (nó cibearbhulaíocht) d'fhéadfadh sé go mbainfeadh an neamhchothroime cumhachta le hanaithnideacht ar líne, inniúlacht theicniúil, seilbh ar fhaisnéis/íomhánna/fhíseáin, agus gan an scoláire ar a bhfuil an iompraíocht dírithe a bheith ábalta ábhar gránna ar líne a bhaint nó éalú ón mbulaíocht.

2.2 Iompraíocht nach iompraíocht bhulaíochta í:

Ní hionann eachtra aon uaire d'iompraíocht dhiúltach in aghaidh scoláire eile agus iompraíocht bhulaíochta. Mar sin féin, is féidir teachtaireachtaí goilliúnacha a phostáiltear ar na meáin shóisialta a mheas mar iompraíocht bhulaíochta mar go bhféadfadh pobal níos leithne iad a fheiceáil agus gur mó an seans go ndéanfar iad a roinnt go minic agus mar sin gur iompraíocht leantach atá iontu. Ní mheastar go bhfuil iompraíocht bhulaíochta i gceist nuair a tharlaíonn easaontas idir scoláirí nó nuair nach bhfuil scoláirí ag iarraidh a bheith ina gcairde ag duine nó fanacht mar chairde ag duine mura ndéantar iarrachtaí leantacha d'aon turas duine a chiapadh, a fhágáil ar lár nó fuath don duine a chruthú i measc daoine eile lena náirítear grúpaí cairdis a ionramháil in aon turas. D'fhéadfadh sé go mbeadh deacrachtaí le cumarsáid shóisialta ag roinnt scoláirí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu agus go gcuirfidís a gcuid riachtanas in iúl le hiompraíochtaí a d'fhéadfadh iad féin nó daoine eile a ghortú. Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara nach in aon turas a léirítear na hiompraíochtaí sin agus nach bhfuil siad planáilte ach, i gcúinsí áirithe, gur freagairt uathfheidhmeach iad, nach féidir leo a smachtú. Ní iompraíocht thimpisteach ná meargánta atá sa bhulaíocht. Má mheasann an scoláire a bhfuil an dochar á fhulaingt aige nó aici go bhfuil fíordhochar á dhéanamh dó nó di ach nach bhfuil sé i gceist ag an scoláire eile dochar a dhéanamh, ní hionann é sin agus bulaíocht. Is féidir leis na hiompraíochtaí sin a bheith coscrach. Déantar foráil do straitéisí chun dul i ngleic le hiompraíocht mhíchúil laistigh de Chód Iompraíochta na Scoile.

2.3 Iompraíocht choiriúil:

I gcásanna áirithe, féadfar iompraíocht bhulaíochta a mheas mar iompraíocht choiriúil agus d'fhéadfadh feidhm a bheith le hiarmhairtí dlí. Is é 12 bhliain aois na freagrachta coiriúla in Éirinn. D'fhéadfadh roinnt den iompraíocht ar líne a bheith mídhleathach agus ní mór go mbeadh a fhios ag scoláirí go mbaineann impleachtaí forleathana le hábhar míchúil nó dochrach a phostáil ar líne. I gcásanna a bhaineann le híomhánna dlúthphearsanta, leis an Acht um Chiapadh, Cumarsáid Dhochrach agus Cionta Gaolmhara, 2020 ar a dtugtar Dlí Coco freisin, déantar coir as íomhánna dlúthphearsanta a roinnt gan toiliú agus déantar coir freisin as bagairt a dhéanamh na híomhánna sin a roinnt. Má tá foréigean fisiciúil nó bagairt foréigin i gceist le hiompraíocht bhulaíochta, d'fhéadfaí a mheas gur ionsaí atá inti. Má tá leithcheal nó fuathchaint i gceist le hiompraíocht bhulaíochta a dhíríonn ar an scoláire agus atá bunaithe ar chine, reiligiún, eitneacht, claonadh gnéis nó bunaithe ar an scoláire a bheith mar bhall de phobal an Lucht Siúil, d'fhéadfaí é sin a mheas mar choir fuatha faoin Acht um Thoirmeasc ar Ghríosú chun Fuatha, 1989¹¹, agus d'fhéadfaí cúiseanna coiriúla a chur ina leith siúd a bhíonn páirteach in iompraíocht den chineál sin. Má tá ciapadh gnéasach nó ionsaí gnéis i gceist leis an iompraíocht bhulaíochta, d'fhéadfaí é sin a mheas mar iompraíocht choiriúil. Is é an Garda Síochána an t-údarás cuí chun iompraíocht choiriúil líomhnaithe a fhiosrú.

2.4 Nuair atá iompraíocht bhulaíochta ina hábhar inní maidir le cosaint leanaí

In Alt 10 den Acht um Thús Áite do Leanaí, 2015 leagtar dualgas reachtúil ar scoileanna a chinntiú, a oiread agus is féidir, mar “sholáthraí seirbhíse ábhartha” go bhfuil gach leanbh atá ag freastal ar an scoil saor ó dhíobháil fad atá sé nó sí ag freastal ar an scoil nó seachas sin ag glacadh páirte i ngníomhaíochtaí scoile. Is Daoine atá faoi Shainordú iad múinteoirí atá cláraithe leis an gComhairle Mhúinteoireachta faoin Acht um Thús Áite do Leanaí. Tá dualgas dlíthiúil orthu faoin Acht dochar do leanaí a shroicheann nó a sháraíonn tairseach shainithe a thuairisciú do Tusla, agus chomh maith leis sin cúnamh a thabhairt do Tusla, má iarrtar é, maidir le hábhar inní atá mar ábhar do thuairisc faoi shainordú a mheas. Mura sroicheann an t-ábhar inní an tairseach do thuairisciú faoi shainordú, ach más dóigh le múinteoir go bhfuil ábhar inní réasúnach ann faoi leas nó faoi chosaint linbh, ba cheart tuairisc a dhéanamh do Tusla faoin Treoir Náisiúnta maidir le Tús Áite

do Leanaí. Baineann an Treoir Náisiúnta maidir le Tús Áite do Leanaí le gach duine. Ní mór do gach ball foirne agus oibrí deonach i scoil ábhair inní réasúnacha a thuairisciú do Tusla.

Foráiltear sna Nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí do Bhunscoileanna agus Iar-bhunscoileanna (Arna leasú in 2023), gur cheart do gach ball foirne ábhair inní réasúnacha a thuairisciú don Teagmhálaí Ainmnithe, a ghlacfaidh le comhairle agus/nó a dhéanfaidh na hábhair inní a thuairisciú do Tusla. Más múinteoir cláraithe an ball foirne agus má tá an t-ábhar inní ag an tairseach ag a gcaithfear tuairisc faoi shainordú a dhéanamh nó os a cionn, cuirfidh an múinteoir cláraithe agus an Teagmhálaí Ainmnithe in éineacht ar aghaidh an t-ábhar inní chuig Tusla. Féach Caibidil 5 de na nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí do Bhunscoileanna agus Iar-bhunscoileanna (athbhreithnithe 2023).

San Acht um Thús Áite do Leanaí sainmhínítear dochar mar ionsaí, drochíde, faillí nó mí-úsáid ghnéis agus clúdaíonn sé eachtraí aonair agus eachtraí iomadúla. Sroichtear tairseach an dochair nuair a mheasann an duine faoi shainordú go rabhthas nó go bhfuiltear ag cur as go mór do shláinte, forbairt nó leas linbh nó gur dócha go gcuirfear as dóibh.

Is é an doiciméad Treoir Náisiúnta maidir le Tús Áite do Leanaí 2017 an treoir uileghabhálach maidir le cumhdach leanaí. Foráiltear sa Treoir go bhféadfadh sé, i gcás eachtraí tromchúiseacha bulaíochta nuair a mheastar go bhféadfadh an iompraíocht a bheith ina hiompraíocht mhí-úsáide, go gcaithfí atreorú a dhéanamh chuig Tusla nó chuig an nGarda Síochána de réir mar is cuí.

Go hiondúil, is féidir dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta gan rannpháirtíocht Tusla. Mar sin féin, d'fhéadfadh iompraíocht bhulaíochta a bheith ina hábhar inní maidir le cosaint leanaí nuair atá dochar suntasach fisiciúil i gceist léi, nó nuair a thagann sí chun a bheith ina fadhb leantach agus thromchúiseach agus nuair nach raibh na bearta a rinneadh chun dul i ngleic léi go héifeachtach.

Nuair atá cinneadh á dhéanamh faoin uair ba cheart an iompraíocht bhulaíochta a thuairisciú do Tusla ba cheart na tosca seo a leanas a chur san áireamh:

- an tionchar ar an leanbh
- gníomh cosantach/cuí déanta ag na tuismitheoirí
- gníomh cosantach/cuí déanta ag an scoil
- rannpháirtíocht an linbh/an teaghlaigh le seirbhísí tacaíochta amhail SNSO

Má tá amhras ann an bhfuil nó nach bhfuil iompraíocht bhulaíochta ina hábhar inní maidir le cosaint leanaí ba cheart do scoileanna teagmháil a dhéanamh le roinn oibre sóisialta Tusla chun comhairle a fháil. Cuirfidh sé sin ar chumas an oibrí shóisialta iniúchadh a dhéanamh ar an gcás le foireann na scoile agus comhairle a thabhairt faoin mbealach ab fhearr dul ar aghaidh. Tá sonraí teagmhála do Tusla san áireamh sa Treoir Acmhainní a théann leis na nósanna imeachta seo. Cliceáil anseo chun tuilleadh eolais a fháil maidir le Nósanna Imeachta na Roinne maidir le Cosaint leanaí do Bhunscoileanna agus d'Iarbhunscoileanna¹². Níosann Imeachta um Chosaint Leanaí do Bhunscoileanna agus d'Iarbhunscoileanna.

2.5 An chaoi a dtarlaíonn iompraíocht bhulaíochta

Is iomaí cruth a d'fhéadfadh a bheith ar iompraíocht bhulaíochta, agus is féidir leo tarlú ar leithligh nó in éineacht le chéile. D'fhéadfadh na nithe seo a leanas a bheith san áireamh san iompraíocht ach níl an liosta uileghabhálach.

Iompraíocht bhulaíochta díreach-

Iompraíocht bhulaíocht fhisiciúil:

- San áireamh sa bhulaíocht fhisiciúil, tá scoláirí a bhrú, a shoncáil, a chiceáil, a phriocadh agus cor coise a chur iontu. Chomh maith leis sin, d'fhéadfadh drochionsaí fisiciúil tarlú léi. Cé gur minic a bhíonn “troideanna pleidhcíochta” ar siúl ag scoláirí, uaireanta is féidir iad sin a úsáid chun ciapadh fisiciúil nó bualadh pianmhar a cheilt.

- Is féidir le hiompraíocht bhulaíochta a bheith dírithe ar mhaoin phearsanta. Mar thoradh air sin d'fhéadfaí damáiste a dhéanamh d'éadach, fón póca nó gléasanna eile, leabhair scoile nó ábhar foghlama eile nó cur isteach ar thaisceadán nó ar rothar an scoláire. D'fhéadfadh sé go ndéanfaí a bhfuil istigh i málaí scoile agus i mboscaí pionsailí a scaipeadh ar an urlár. D'fhéadfaí earraí pearsanta a mhilleadh, a bhriseadh, a ghoid nó a chur i bhfolach. Iompraíocht bhulaíochta ó bhéal:
- Ba cheart glaoch ainmneacha ar bhonn leanúnach atá dírithe ar scoláire agus a ghortaíonn, a mhaslaíonn nó a náiríonn an scoláire a mheas mar chineál iompraíochta bulaíochta. Is minic a thagraíonn iompraíocht bhulaíochta den chineál sin do chuma fhisiciúil, mar shampla méid, nó éadaigh atá á gcaitheamh nó féiniúlacht ghnéis. D'fhéadfaí tagairt freisin do chanúint, tréithe glóir atá uathúil, cumas acadúil, cine nó bunús eitneach.

Iompraíocht bhulaíochta i scríbhinn:

- San áireamh in iompraíocht bhulaíochta i scríbhinn tá ráitis mhaslacha a scríobh faoin scoláire in áiteanna poiblí, nótaí faoin scoláire nó líníochtaí den scoláire a chur timpeall.

Sracadh:

- D'fhéadfadh sracadh a bheith i gceist le hiompraíocht bhulaíochta. Bíonn sracadh i gceist nuair a fhaightear rud éigin le lámh láidir nó le bagairt.

Eisiamh:

- Tarlaíonn iompraíocht bhulaíochta eisiata nuair a dhéanann scoláire nó scoláirí scoláire eile a aonrú, a eisiamh nó neamhaird a thabhairt air/uirthi in aon turas ar bhonn leanúnach.

Caidrimh:

- Tarlaíonn iompraíocht bhulaíochta caidrimh nuair a dhiúltaítear ar bhonn leanúnach d'iarrachtaí a dhéanann scoláire bualadh le piaraí agus caidreamh a bhunú leo nó nuair a bhaintear de na hiarrachtaí sin. I measc na gcineálacha coitianta tá ceannas: “Déan é seo nó ní bheidh mé cairdiúil leat níos mó”; grúpa scoláirí ag teacht le chéile in aghaidh scoláire amháin, gothaí neamhbhriathartha, cúlchaint mhailíseach, ráflaí a scaipeadh faoi scoláire; an “chluas bodhar” a thabhairt do scoláire agus grúpaí cairdis a ionramháil in aon turas ionas nach dtaitneoidh duine éigin leis an ngrúpa.

Iompraíocht bhulaíochta ar líne:

Déantar iompraíocht bhulaíochta ar líne (cibearbhulaíocht) trí fheidhm a bhaint as teicneolaíochtaí faisnéise agus cumarsáide amhail téacsanna nó teachtaireachtaí díreacha/meandracha, ardáin na meán sóisialta, ríomhphost, aipeanna, suíomhanna cluichíochta digiteacha, consóil chluichíochta, seomraí comhrá agus teicneolaíochtaí eile ar líne. D'fhéadfadh siad seo a leanas a bheith san áireamh sa chineál sin iompraíochta bulaíochta:

- teachtaireachtaí nó íomhánna gránna, maslacha, tarcaisneacha agus/nó bagracha a sheoladh nó a roinnt le teachtaireachtaí téacs, ríomhphoist, teachtaireachtaí díreacha nó suíomhanna gréasáin nó aipeanna eile
- eolas a mheastar a bheith pearsanta, príobháideach agus íogair a phostáil gan chead
- próifílí bréagacha a chruthú ar líonra sóisialta agus/nó a bheith páirteach iontu chun scoláirí eile a phearsanú agus/nó a náiriú
- rochtain scoláire ar ghrúpaí comhrá ar líne, ar chuntais nó ar chluiche ar líne a eisiamh nó a bhac in aon turas Cé go mb'fhéidir nár phostáil scoláire teachtaireacht ar líne ach uair amháin, d'fhéadfaí é sin a mheas mar iompraíocht bhulaíochta mar go bhféadfadh grúpa níos leithne féachaint uirthi i gcás go

bhfuil sé i gceist go ndéanfaí í a roinnt nó gur dócha go ndéanfar í a roinnt go minic agus ar an gcaoi sin go bhfuil sí leanúnach. De bhrí go mbaintear feidhm as teicneolaíocht sa bhulaíocht ar líne chun dul i mbun iompraíocht bhulaíochta agus nach dteastaíonn teagmháil aghaidh ar aghaidh chun é sin a dhéanamh, d'fhéadfadh sé tarlú ag am ar bith. Is féidir mórán cineálacha iompraíochtaí bulaíochta a éascú trí bhulaíocht ar líne. I mórán cásanna, d'fhéadfadh baint a bheith ag an mbulaíocht ar líne le heispéireas “as líne” le duine a bhfuil aithne ag an scoláire air/uirthi. D'fhéadfadh cineálacha teacht i dtír gnéasach a bheith i gceist leis sin lena náirítear, comhéigean gnéis agus íomhánna dlúthphearsanta a roinnt gan chead ach gan a bheith teoranta dóibh sin. Cion coiriúil is ea íomhánna a roinnt nó bagairt iad a roinnt gan toiliú.

2.6 An áit ar féidir le hiompraíocht bhulaíochta tarlú

Is féidir le hiompraíocht bhulaíochta tarlú in áit ar bith, ar líne nó as líne agus ag am ar bith, ach is mó seans go dtarlóidh iompraíocht bhulaíochta ag áiteanna agus amanna ar leith. D'fhéadfadh na nithe seo a leanas a bheith san áireamh san iompraíocht ach níl an liosta uileghabhálach:

Laistigh den Scoil

Is féidir le timpeallachtaí fisiciúla tionchar suntasach a imirt ar chaidreamh sóisialta i measc scoláirí agus is féidir leo tionchar a imirt ar chumas fhoireann na scoile bulaíocht a chosc agus dul i ngleic léi. Tá ról fíorthábhachtach ag timpeallachtaí scoile atá deadheartha maidir le hiompraíocht bhulaíochta a chosc agus ionchuimsitheach, caidreamh dearfach agus timpeallacht foghlama atá slán agus tacúil a chur chun cinn.

Clós na scoile: Is féidir le hiompraíocht bhulaíochta tarlú i gclós na scoile. Is féidir le tailte scoile a bhfuil codanna díobh folaithe nó doiléir timpeallacht a sholáthar inar mó seans go dtarlóidh bulaíocht. Soláthraíonn mórán de na cluichí a imrítear i gclós na scoile deiseanna d'iompraíocht bhulaíochta de bhrí gur cluichí fisiciúla iad. D'fhéadfadh troid fhisiciúil tarlú mar thoradh ar spochadh leanúnach agus i roinnt cásanna d'fhéadfadh sé gur chosúil gurbh é/í an scoláire atá ag fulaingt na hiompraíochta bulaíochta atá ag tosú na troda agus é/í ag léiriú a c(h)uid frustrachais.

Sa seomra ranga: Is féidir le hiompraíocht bhulaíochta tarlú sa rang. D'fhéadfadh sé tarlú go cáiréiseach trí shracfhéachaintí, féachaint, sciotaíl nó d'fhéadfadh sé a bheith níos oscailte, amhail imeaglú fisiciúil ná aonrú d'aon turas. D'fhéadfadh iompraíocht bhulaíochta tarlú freisin idir tréimhsí ranga nuair a bhogann an múinteoir nó na scoláirí.

Limistéir eile: d'fhéadfadh iompraíocht bhulaíochta tarlú i limistéir eile freisin amhail leithris, pasáistí, seomraí cótaí, ionaid taisceadán, seomraí feistis, cithfholcadáin, halla gleacaíochta, ceaintín agus halla tionóil.

Lasmuigh den Scoil

Níltear ag súil go rachaidh scoil i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta a tharlaíonn nuair nach bhfuil scoláirí faoi chúram na scoile ná nuair nach bhfuil an scoil freagrach astu. Mar sin féin, i gcás go bhfuil tionchar ag an iompraíocht bhulaíochta sin sa scoil, tá iallach ar scoileanna tacú leis na scoláirí atá i gceist. I gcás go leanann an iompraíocht bhulaíochta ar aghaidh sa scoil ba cheart do scoileanna déileáil léi i gcomhréir le polasaí Bí Cineálta. (Féach Cuid 6.2 de na nósanna imeachta seo).

Ag teacht chuig an scoil agus ag filleadh abhaile: D'fhéadfadh iompraíocht bhulaíochta tarlú sa limistéar díreach lasmuigh den scoil, sna siopaí áitiúla nó sa cheantar áitiúil i gcoitinne. D'fhéadfadh iompraíocht bhulaíochta tarlú ag stad an bhus nó ar an turas chuig an scoil nó ar ais nuair atá na scoláirí ag siúl, ag rothaíocht nó ar bhusanna scoile. D'fhéadfadh iompraíocht bhulaíochta tarlú freisin i gclubanna agus i ngrúpaí eagraithe taobh amuigh den scoil amhail clubanna spóirt. D'fhéadfadh iompraíocht bhulaíochta ar líne (cibearbhulaíocht), in éineacht le hiompraíocht bhulaíochta de chineálacha eile, dochar suntasach a dhéanamh agus tionchar buan a imirt ar scoláirí a fhulaingíonn iompraíocht den chineál sin. Ciallaíonn rochtain ar theicneolaíocht gur féidir le hiompraíocht bhulaíochta tarlú ag am ar bith, agus nach bhfuil teach cónaí an

scoláire ina áit shábháilte a thuilleadh. De bharr chineál na dteicneolaíochtaí sin, is féidir le lucht féachana mór ábhar digiteach a roinnt agus a fheiceáil láithreach nach mór agus tá sé beagnach dodhéanta an t-ábhar a scríosadh go buan.

2.7 Cineálacha iompraíochta bulaíochta

Tá mórán cineálacha éagsúla d'iompraíocht bhulaíochta ann. D'fhéadfadh na nithe seo a leanas a bheith san áireamh san iompraíocht ach níl an liosta uileghabhálach:

- iompraíocht bhulaíochta i leith duine atá faoi mhíchumas: iompraíocht nó caint a bhfuil sé i gceist go ndéanfaidh sí dochar do scoláire mar gheall ar mhíchumas nó ar riachtanas breise a shamhlaítear a bheith ag an duine sin nó atá ag an duine sin
- bulaíocht ar dhuine ardchumais: iompraíocht nó caint a bhfuil sé i gceist go ndéanfaidh sí dochar do scoláire mar gheall ar ardchumas acadúil nó buanna as cuimse an scoláire sin
- iompraíocht bhulaíochta i leith duine mar gheall ar fhéiniúlacht inscne: iompraíocht nó teanga a bhfuil sé i gceist go ndéanfaidh sí dochar do scoláire mar gheall ar fhéiniúlacht inscne a shamhlaítear a bheith ag an duine sin nó atá ag an duine sin
- iompraíocht bhulaíochta homafóbach/trasfhóbach (LADTA+): iompraíocht nó caint a bhfuil sé i gceist go ndéanfaidh sí dochar do scoláire mar gheall go samhlaítear go bhfuil nó go bhfuil an duine sin mar bhall den phobal LADTA+
- bulaíocht ar dhuine mar gheall ar a c(h)uma fhisiciúil: iompraíocht nó caint a bhfuil sé i gceist go ndéanfaidh sí dochar do scoláire mar gheall ar an gcuma fhisiciúil atá air nó uirthi. D'fhéadfadh sé go mbeifí ag magadh faoi scoláirí a bhfuil “cuma dhifriúil” orthu nó go ndéanfaí iad a cháineadh mar gheall ar chruth, méid nó cuma a c(h)oirp
- bulaíocht chiníoch: iompraíocht nó caint a bhfuil sé i gceist go ndéanfaidh sí dochar do scoláire mar gheall ar a c(h)ine nó bunús eitneach lena náirítear a bheith mar bhall de phobal an Lucht Siúil nó na Romach. Tugtar sainmhíniú ar chiníochas sa Phlean Gníomhaíochta Náisiúnta i gcoinne an Chiníochais mar “chineál forlámhais a léiríonn é féin trí na dinimic cuimhachta sin atá i láthair i socrúithe, cleachtais, beartais agus noirm chultúrtha struchtúracha agus institiúideacha, a bhfuil sé d'éifeacht acu daoine aonair nó grúpaí a eisiamh nó a idirdhealú, bunaithe ar chine, dath, sliocht, nó ar bhunús eitneach”
- bulaíocht bhochtaineachta: iompraíocht nó caint a bhfuil sé i gceist léi go ndéanfaí scoláire a náiriú de bharr easpa acmhainní
- iompraíocht bhulaíochta i leith duine mar gheall ar fhéiniúlacht reiligiúnach: iompraíocht nó caint a bhfuil sé i gceist go ndéanfaidh sí dochar do scoláire mar gheall ar fhéiniúlacht reiligiúnach atá aige/aici
- bulaíocht ghnéasaíoch: iompraíocht nó caint a bhfuil sé i gceist léi go ndéanfaí dochar do scoláire bunaithe ar ghnéas an scoláire, ag buaná an steiréitíopa go bhfuil scoláire nó grúpa scoláirí ar chéim níos ísle mar gheall ar an ngnéas
- ciapadh gnéasach: cineál ar bith teagmhála ó bhéal, neamhbhriathartha nó fisiciúil de chineál gnéasach nach bhfuiltear á hiarraidh nó iompraíocht eile bunaithe ar ghnéas a bhfuil tionchar aici ar dhínit an scoláire

3. Polasaí Bí Cineálta – Coláiste Chilllain

Polasaí Bí Cineálta chun Iompraíocht bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi

Ghlac Bord Bainistíochta **Choláiste Chilllain** an polasaí seo a leanas chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi. Comhlíonann an polasaí seo go hiomlán ceanglais Bí Cineálta: Gnásanna chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'iar-bhunscoileanna 2024. Aithníonn an Bord Bainistíochta go gcuireann iompraíocht bhulaíochta as do chearta an linbh mar a leagtar amach i gCoinbhinsiún na Náisiún Aontaithe um Chearta an Linbh. Tá freagracht orainn go léir, mar phobal scoile, oibriú le chéile chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi agus chun déileáil leis an tionchar diúltach a bhíonn ag iompraíocht bhulaíochta.

Táimid tiomanta do chinntiú go gcoinnítear gach scoláire a fhreastalaíonn ar ár scoil saor ó dhíobháil agus go bhfuil folláine ár scoláirí chun tosaigh i ngach rud atá á dhéanamh againn. Aithnímid an tionchar diúltach a d'fhéadfadh a bheith ag iompraíocht bhulaíochta ar shaol ár scoláirí agus táimid tiomanta go hiomlán d'iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi. Deimhnímid go ndéanfaimid, i gcomhréir lenár n-oibleagáidí faoi reachtaíocht chomhionannais, gach beart atá indéanta de réir réasúin chun ciapadh scoláirí nó baill foirne a chosc ar aon cheann de na naoi bhforas a shonraítear: inscne, stádas sibhialta, stádas clainne, claonadh gnéasach, reiligiún, aois, míchumas, cine agus a bheith mar bhall den Lucht Siúil.

Sainmhíniú ar an mbulaíocht

Tugtar sainmhíniú ar an mbulaíocht in *Cineáltas: Plean Gníomhaíochta ar an mBulaíocht agus Bí Cineálta: Gnásanna chun Iompraíocht bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna* mar iompraíocht spriocdhírthe, ar líne nó as líne a dhéanann dochar. D'fhéadfadh an dochar a dhéantar a bheith fisiciúil, sóisialta agus/nó mothúchánach. Leanann iompraíocht bhulaíochta ar aghaidh thar thréimhse ama agus bíonn neamhchothroime cumhachta i gceist ann sa chaidreamh idir beirt nó grúpaí daoine sa tsochaí. Tugtar an sainmhíniú mionsonraithe i gCaibidil 2 de ghnásanna Bí Cineálta. Ní mór do gach scoil polasaí Bí Cineálta a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm ina leagtar amach conas a chuireann pobal na scoile cosc ar iompraíocht bhulaíochta agus conas a théann sé i ngleic léi. Déantar foráil i gCód Iompraíochta na scoile do straitéisí chun déileáil le hiompraíocht mhíchuí nach iompraíocht bhulaíochta í.

Mír A: Forbairt/athbhreithniú ar ár bpolasaí Bí Cineálta chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi

Tugadh deis do gach ball dár bpobal scoile ionchur a bheith acu i bhforbairt/athbhreithniú an pholasaí seo.

	Dáta an Chomhairliúcháin	Modh comhairliúcháin
Foireann na Scoile	28/03/2025 06/05/2025	Ceistneoir seolta Cruinniú foirne-leathlá Bí Cineálta
Scoláirí	31/03/2025	Ceistneoir seolta chuig scoláirí na scoile
Tuismitheoirí	28/03/2025	Ceistneoir seolta
Bord Bainistíochta		Comhairliúcháin leis an mBord Bainistíochta
Pobal na scoile i gcoitinne (de réir mar is cuí mar shampla tiománaithe bus)	08/01/2025	Cruinniú foirne Comhairliúchán nuair is fiú
An dáta ar faomhadh an polasaí:		
An dáta is déanaí a ndearnadh athbhreithniú ar an bpolasaí:		

Mír B: Iompraíocht bhulaíochta a Chosc

Leagtar amach sa mhír seo na straitéisí coiscitheacha a úsáidfídh an scoil. Ina measc sin tá straitéisí atá dírithe go sonrach ar iompraíocht bhulaíochta ar líne a chosc, iompraíocht bhulaíochta homafóbach agus trasfhóbach, iompraíocht bhulaíochta ciníche, iompraíocht bhulaíochta gnéasaí agus ciapadh gnéasach de réir mar is cuí. (Féach Caibidil 5 de ghnásanna Bí Cineálta).

Aithníonn Bord Bainistíochta Cholaíste Chilllain nádúr an-tromchúiseach na bulaíochta agus an tionchar diúltach a d'fhéadfadh a bheith aige ar shaol na ndaltaí agus dá bhrí sin tá sé lántiomanta dó na príomhphrionsabail dea-chleachtais seo a leanas maidir le hiompar bulaíochta a chosc agus dul i ngleic leis

Straitéisí Coiscitheacha

Cultúr agus Timpeallacht:

- Cultúr agus timpeallacht scoile atá dearfach agus ionchuimsitheach, áit go mothaíonn scoláirí go bhfuil siad sábháilte, nasctha agus go bhfuil tacaíocht ar fáil, a chruthú agus a chothú.
- Cinnte a dhéanamh go bhfuil an caidreamh idir gach ball de phobal na scoile bunaithe ar mheas, chúram, ionracas agus mhuinín, tríd cumarsáid oscailte a chothú, agus gach iarracht déanta scoláirí a spreagadh chun eachtraí iompraíochta bulaíochta a nochtadh agus a phlé le duine fásta iontaofa.
- Ionchais soiléire ó thaobh iompar de a bhunú agus iad a chur i bhfeidhm i gcónaí.
- Beidh fógraí frithbhulaíochta crochta timpeall na scoile, agus beidh an polasaí Bí Cineálta, atá sothuighthe do scoláirí feiceálach, chomh maith le múrphictiúir, saothair ealaíne agus comharthaíocht cúnamh, chun luachanna na scoile, amhail comhionannas, éagsúlacht, ionchuimsitheach agus meas, a chur chun cinn.
- Spásanna fisiciúla sábháilte a chruthú sa scoil.
- Seomra Suaimhnis chur ar fáil do scoláirí.
- Meascán de ghníomhaíochtaí eagraithe a chur ar fáil le linn amanna sosa, m.sh. club fichille, club códú, spás ciúin, srl.

Cad é atá á dhéanamh ag an scoil faoi láthair i ngach príomhréimse chun iompar bulaíochta a chosc?

- Clubanna faoi leith
- Seomra suaimhnis
- Ghníomhachtaí seach-churaclam
- Póstaer frithbhulaíochta timpeall na háite
- Córas cúram tréadach
- Leithris éagsúla ar fáil
- Feitheoireachta ag am sosa agus am lóin
- Téama an tionóil
- Madra teiripe na scoile

Curaclam (Teagasc agus Foghlaim)

- Comhoibriú, comhbhá agus meas a chur chun cinn tríd obair ghrúpa agus obair i bpiaraí.
- Cuir ar chumas scoláirí caidrimh measúil agus sláintiúil a chruthú, a chothú agus a choinneáil

leo féin, agus le daoine eile, tríd an curaclam OSPS. Foghlaimeoidh scoláirí faoi bhulaíocht agus na héifeachtaí a bhaineann léi, agus conas dul i ngleic léi, sa chúrsa seo chomh maith.

- Tuiscint éagsúlacht a chothú tríd caidreamh agus gnéasacht an duine a mhúineadh mar chuid den chúrsa OCG.
- Diríú ar idirspleáchas daoine i bpobail agus ag na leibhéil náisiúnta agus idirnáisiúnta, chomh maith le foghlaim faoi chultúr agus stair an Lucht Siúil sa chúrsa OSSP. Foghlaimeoidh scoláirí faoi stádas clainne agus daoine gan dídean le linn an chúrsa seo chomh maith.
- Feasacht ar chiníochas agus ar chóilíneachas a mhúscailt sa chúrsa Staire, a thabharfaidh tuiscint do scoláirí ar na bunhcúiseanna a bhaineann le claontacht agus réamhchlaontacht.
- Scileanna sóisialta agus mothúcháanach a fhorbairt sa chúrsa OSPS agus Folláine.
- Seachtain Cineáltais, Seachtain Seas an Fód agus Seachtain Sláinte agus Folláine a éascú sa scoil gach bliain.
- Conradh ranga cruthaithe ag gach rang a fhorbraíonn meas ar a chéile.
- Córas meantóireachta a chur ar fáil idir scoláirí na hIdirbhliana agus scoláirí Bliain a hAon chun an t-aistriú ón mbunscoil go dtí an meánscoil a dhéanamh níos éasca.

Cad é atá á dhéanamh ag an scoil faoi láthair i ngach príomhréimse chun iompar bulaíochta a chosc?

- Teagasc agus foghlaim in OSPS
- FGM ar fáil do mhúinteoirí
- Téacasanna sa litríocht a nascadh le téama an bhulaíochta
- Curaclam bl5 & bl.6 – Eolas faoi chaidreamh gnéasúil sláintiúil
- Obair ghrúpa, Mrbanna, cuir i láthair, rannpháirtíocht
- Clubanna seach-churaclam- mothaíonn daltaí go bhfuil luach ag baint lena dtuairimí.

Polasaí agus Pleanáil

- Traenáil a chur ar fáil d'fhoireann na scoile faoi conas dul i ngleic le bulaíocht, m.sh. traenáil ó NEPS.
- Foireann na scoile a spreagadh chun páirt a ghlacadh i gcúrsaí oiriúnacha um Foghlaim Ghairmiúil Múinteoirí, maidir le hiompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi, le héagsúlacht agus le hionchuimsitheacht.
- Déanfar athbhreithniú bliainiúil ar an bpolasaí Bí Cineálta, agus déanfar cinnte go bhfuil an leagan suas chun dáta in úsáid.
- Bunófar nósanna imeachta soiléire chun bulaíocht a aithint agus chun dul i ngleic léi.
- Forbraíodh an Polasaí Úsáide Inghlachta (Idirlíon) chun monatóireacht a dhéanamh ar úsáid na teicneolaíochta sa scoil, agus mar sin, déanfar gach iarracht cibearbhulaíocht a chosc.
- Leanfar agus cloífear le polasaithe, cleachtais agus gníomhaíochtaí, cosúil leis an gCód Iompair, an Polasaí agus Nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí, an Polasaí Bí Cineálta, an Polasaí um Riachtanais Breise Oideachasúil, an Polasaí um Chás Éigeandála agus an Polasaí Fón Póca sa scoil, chomh maith leis na polasaithe OSPS, OCG agus Folláine sa scoil. Baineann na polasaithe seo leis an mbulaíocht and déanfar gach iarracht iad a chleachtadh chun í a chosc agus chun dul i ngleic léi.
- Forbrófar guth an scoláire sa scoil tríd Comhairle na Scoláirí, agus ó lá go lá sna ranganna agus ar na pasáistí.

- Tríd cur chuige na scoile i leith na bulaíochta; í a chosc agus dul i ngleic léi, beidh an scoil aireach ar scoláirí le riachtanais breise oideachais (RBO) nó scoláirí atá faoi mhíchumas. Leanfar na polasaithe cuí agus tabharfar gach tacaíocht do na scoláirí seo. Déanfar é seo tríd timpeallacht ionchuimsitheach a chothú sa scoil, forbairt a dhéanamh ar scileanna sóisialta, a bheith aireach ar an aistriú ón mbunscoil go dtí an meánscoil, agus tríd cultúr measúil agus tacúil a chothú sa scoil.

Cad é atá á dhéanamh ag an scoil faoi láthair i ngach príomhréimse chun iompar bulaíochta a chosc?

- Cód iompair na scoile a chur i bhfeidhm. Sínithe ag daltaí agus tuismitheoirí ag tús na bliana.
- Fóin pócaí na ndaltaí curtha isteach sna púitsí fóin
- Na polasaithe scoile atá i bhfeidhm againn; cód iompair, cosaint leanaí, GDPR, srl
- Meas agus cineáltas a léiriú ar a chéile (éiteas na scoile)
- Cruinnithe cúram tréadach
- Ceardlanna dírithe ar bhulaíocht
- Clubanna éagsúla a spreagann meas agus cairdeas- díospóireacht, leabhar, spórt
- Téama an tionóil
- Tréimhsí folláine
- Cinn bhlianta agus múinteoirí ranga ag labhairt go minic le daltaí- cluas éisteachta a thabhairt

Caidreamh agus Comhpháirtíochtaí

- Tacaítear le naisc láidre idirphearsanta trí raon de struchtúir fhoirmiúla agus neamhfhoirmiúla mar Chomhairle na Mac Léinn, Clubanna, Foireann Tacaíochta na Mac Léinn, Cumann na dTuismitheoirí, Ambasadóirí Éiteas, grúpaí fócais srl.
- Rannpháirtíocht ghníomhach na ndaltaí agus na dtuismitheoirí/gcaomhnóirí.
- Ceardlanna agus seimineáir do dhaltaí, d'fhoireann na scoile, agus do thuismitheoirí chun feasacht a ardú ar thionchar na bulaíochta.
- Gníomhartha cineálta a chur chun cinn agus gníomhaíochtaí a chothaíonn ionbhá, meas, agus athléimneacht e.g. Lá Randamach Gníomhartha na Cineachais, Seachtain Folláine, Seachtain Seas suas, Darkness into Light etc. .
- Lá Cultúir. .
- Scileanna fadhbréitigh a mhúineadh. .
- Scileanna Smaointeoireachta Criticiúla. .
- Féinfheasacht agus feasacht ar dhaoine eile a chur chun cinn. .
- Piartheagasc agus cairdeas a spreagadh.

Cad é atá á dhéanamh ag an scoil faoi láthair sa phríomhréimse seochun iompar bulaíochta a chosc?

- Nasc láidir idirphearsanta idir an fhoireann agus scoláirí
- Tacaíocht ar fáil do FGM
- Comhairle na ndaltaí
- Clubanna éagsúla

- Ceardlanna bunaithe ar bhulaíocht
- Téamaí an tionóil- folláine srl.
- Clár- Helping Hands
- Córas Cúram tréadach

Iompar Cibearbhulaíochta a Chosc

Tá go leor deiseanna dearfacha cruthaithe ag an teicneolaíocht agus na meáin shóisialta i réimsí an tsiamsa, an chomhluidair, agus an oideachais. Mar sin féin, de réir mar atá úsáid na teicneolaíochta ag méadú, tá scoláirí ag éirí níos leochail i leith cibearbhulaíochta nó iompar míchuí ar líne.

Tá Coláiste Chilllain tiomanta don dúshlán seo a láimhseáil go gníomhach trí litearthacht dhigiteach, saoránacht dhigiteach agus timpeallachtaí sábháilte ar líne a chur chun cinn.

I measc na straitéisí chun iompar cibearbhulaíochta a chosc tá:

- Inniúlacht dhigiteach agus saorántacht dhigiteach a chur chun cinn tríd an curaclam OSPA agus modúil digiteacha a sholáthar sna ranganna Folláine.
- Timpeallacht sábháilte ar líne a chothú, i gcomhréir leis an bPolasaí Úsáide Inghlacta.
- Comhráite rialta a bheith againn le scoláirí faoi chaidreamh atá measúil agus cineálta a chothú ar líne.
- Tagairt rialta a dhéanamh d'iompraíocht chuí ar líne mar chuid de chaighdeán iompraíochta sa Chód Iompair.
- Imeachtaí sábháilte ar líne a chur chun cinn nó a reáchtáil do thuismitheoirí atá freagrach as maoirseacht a dhéanamh ar ghníomhaíochtaí a leanaí ar líne, m.sh. Webwise, Cybersafekids.ie, Fuse, Digiwise, srl.
- Lá na Sábháilteachta Idirlín chun feasacht a threisiú maidir le hiompraíocht chuí ar líne.
- Mar chuid den chúrsa OCG, déanfar tagairt do thoiliú agus pictiúir/físeáin a roinnt ar líne. Beidh tuiscint ag na scoláirí faoin tionchar atá aige seo.
- Ceardlanna Bulaíochta/Cibearbhulaíochta a reáchtáil, go háirithe nuair is gá, mar chuid den churaclam OSPA.

Iompraíocht Bhulaíochta Homafóbaí/Trasfóbaí a chosc

- Cothófar agus coinneofar timpeallacht fhisiciúil ionchuimsitheach amhail póstaerí ábhartha a chur ar thaispeáint.
- Reáchtálfar Seachtain Seas an Fód gach bliain, chun tuiscint a thabhairt do scoláirí faoin éagsúlacht, ionchuimsitheach, meas agus cineáltas.
- Foghlaimoidh scoláirí faoin LADTA+ sa chúrsa OCG agus sa chúrsa OSPA go ginearálta.
- Spreagfar tacaíocht piaraí amhail piarmheantóireacht agus gníomhaíochtaí a chothaíonn comhbhá.
- Ceisteofar steiréitíopaí ar fud fad na hábhair scoile.
- Reáchtálfar ceardlanna agus seimineáir do scoláirí, d'fhoireann na scoile agus do thuismitheoirí chun feasacht a mhúscailt ar thionchar na hiompraíochta bulaíochta homafóbaí, m.sh. BelongTo.
- Spreagfar scoláirí labhairt amach nuair a fheiceann siad iompraíocht homafóbach ag tarlú.

Iompraíocht Bulaíochta Ciníche a Chosc

- Cultúr scoile ina bhfuil éagsúlacht le feiceáil a chothú. Ceiliúrfar í agus beidh na scoláirí in ann

‘iad féin a fheiceáil’ i dtimpeallacht na scoile. Beidh an éagsúlacht seo feiceálach agus sofheicthe ar bhallaí na scoile, m.sh. tríd póstaeir, an Balla Buíochais, srl.

- Stair agus tionchar an chiníochais a mhúineadh ar fud fad curaclam na scoile.
- Litríocht agus saothair daoine ó chultúir éagsúla a úsáid agus a cheiliúradh sna ranganna.
- Spreagfar scoláirí labhairt amach nuair a fheiceann siad iompraíocht chiníoch.
- Spreagfar tacaíocht piaraí, amhail piarmheantóireacht agus gníomhaíochtaí, a chothaíonn comhbhá.
- Tacaíochtaí a sholáthar d’fhoireann na scoile chun tacú le scoláirí ó mhionlaigh eitneacha, lena n-áirítear scoláirí ó phobal an Lucht Siúil agus na Romach, agus chun cumarsáid a spreagadh lena dtuismitheoirí.
- Tabharfar cuireadh do chainteoirí ó chúlaí eitneacha éagsúla teacht isteach chun labhairt le scoláirí faoin tionchar a bhíonn ag an gciníochas.
- Cinnte a dhéanamh go léirítear in ábhar léitheoireachta na leabharlainne taithí saoil chuí scoláirí agus daoine fásta ó chúlaí náisiúnta, eitneacha agus cultúir éagsúla.

Iompraíocht Bhulaíochta Gnéasaí a Chosc

- Cinnte a dhéanamh go léiríonn baill foirne iompraíocht mheasúil agus go gcaitheann siad le scoláirí ar an mbealach céanna beag beann ar a n-inscne.
- Cinnte a dhéanamh go bhfuil na deiseanna céanna ag gach scoláire páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí scoile beag beann ar a (h)inscne, m.sh. cluichí spóirt, foirne spóirt, srl.
- Ceiliúrfar éagsúlacht ar scoil agus tabharfar aitheantas do rannpháirtíocht gach scoláire.
- Sna hábhair éagsúla, eagrófar agus cuirfear ceardlanna ar fáil, chomh maith le tascanna taighde a thabhairt do scoláirí, a dhíríonn ar chomhionannas inscne agus meas, e.g. Gender Equality Matters, The Shona Project.
- Spreagfar tuismitheoirí chun na luachanna seo a bhaineann le meas a threisiú sa bhaile, agus tabharfar aitheantas don mheas ar scoil tríd nótaí maithe agus gníomhaíochtaí na Seachtaine Chineáltais.

Ciapadh Gnéasach a Chosc

- Sa chúrsa OSPA, foghlaimoidh scoláirí faoi chaidrimh sláintiúla agus toscaineacha, chomh maith le conas caitheamh lena chéile ar bhealach measúil agus cineálta.
- Léireofar eiseamláirí dearfacha laistigh de phobal na scoile.
- Ceisteofar steiréitíopaí inscne a d’fhéadfadh cur le ciapadh gnéasach.

Tá na polasaithe maoirseachta agus monatóireachta a leanas i bhfeidhm ag an scoil chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi. (Féach Caibidil 5 de ghnásanna Bí Cineálta)

Maoirseacht

- Ag gach cruinniú den bhord bainistíochta, cuirfidh an príomhoide uasdátú i láthair ar líon na n-eachtraí iompraíochta bulaíochta agus na bearta a rinneadh chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi.
- Déanfar athbhreithniú ar pholasaí Bí Cineálta na scoile gach bliain féilire nó a luaithe agus is indéanta sa chás go gcinneann an bord bainistíochta go bhfuil athbhreithniú de dhíth. Ba chóir go ndéanfaí an t-athbhreithniú agus ionchur ó phobal uile na scoile ann, lena n-áirítear an bord bainistíochta, baill foirne, scoláirí agus a dtuismitheoirí agus baill phobal na scoile i gcoitinne (de réir mar is cuí). Ba chóir Aguisín E ó na gnásanna Bí Cineálta a líonadh anseo.
- Lorgófar aiseolas rialta ó phobal na scoile maidir le cur i bhfeidhm a bpolasaí Bí Cineálta.

- Tabharfar fógra do phobal na scoile go ndearnadh an t-athbhreithniú bliantúil agus féadfar an fhoirm atá in Aguisín F a úsáid chun na críche sin. Foilseofar an deimhniú seo ar shuíomh idirlín na scoile nuair a chríochnófar an t-athbhreithniú bliantúil.
- Beidh ar scoileanna sonraí anaithnidithe ar eachtraí iompraíochta bulaíochta a chur isteach. Déanfar é seo chun faisnéis a fháil ag leibhéal náisiúnta ar fhorleithne na hiompraíochta bulaíochta agus ar straitéisí chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi.
- Feitheoireacht foirne: Ba chóir go mbeidh gach ball foirne ar an eolas faoi conas bulaíocht a aithint agus a fhreagairt. Ba chóir go mbeidh siad i láthair agus feiceálach in áiteanna comónta ag tús an lae, am sosa, am lóin, agus deireadh an lae, agus sna pasáistí tríd an lae chomh maith.
- Feitheoireacht ar scoláirí: Ní chóir go mbeidh aon rang i seomra ranga gan múinteoir leo. Ba chóir go mbeidh an múinteoir aireach ar an méid atá ag tarlú ina seomraí ranga agus ag am sosa agus ag am lóin.
- Feitheoireacht ar chuairteoirí: Ba chóir go mbeidh feitheoireacht déanta ar chuairteoirí i gcónaí. Ní chóir go mbeidh cuairteoir le scoláirí leo féin.

Monatóireacht

- Iompraíocht bhulaíochta a thaifeadadh: Fiosrófar gach iompraíocht bhulaíochta, tuairiscithe nó amhrasach, le dearcadh chun fíricí agus taifid a chur ar an bhfoirm thaifid ar an gclár Appendix 3 le Unique Schools. (Is féidir tagairt a dhéanamh d'Aguisín C de ghnásanna Bí Cineálta anseo).
- Ag fiosrú iompraíocht bhulaíochta: Ba chóir do mhúinteoir machnamh a dhéanamh ar na nithe seo a leanas: cad, cá háit, cathain agus cén fáth? Má bhíonn grúpa scoláirí i gceist, ba choir teagmháil a dhéanamh le gach scoláire ina (h)aonar ar dtús. I ndiaidh sin, ba choir bualadh le gach scoláire atá i gceist mar ghrúpa. Ba chóir tacaíocht a thabhairt do gach scoláire sa phróiseas agus gach comhrá a bheith go híogair. Ba chóir cinnte a dhéanamh gur bhulaíocht atá ann, agus ní hiompraíocht míchuí agus ghoilliúnach. Baineann an dara cás leis an gCód Iompair.
- Déanfar athbhreithniú ar gach cás bulaíochta

Mír C: Ag dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta

Seo a leanas an múinteoir/na múinteoirí atá freagrach as dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta: ceann bliana, príomhoide tánaisteach, príomhoide nó ball d'Fhoireann Tacaíocht Scoláire.

Nuair a tharlaíonn iompraíocht bhulaíochta, déanfaidh an scoil:

- A chinntiú go néistear leis an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici agus go gcuirtear é/í ar a s(h)uaimhneas.
- Iarracht príobháideacht na ndaoine atá i gceist a chinntiú.
- Gach comhrá go hígair.
- Aois agus cumas na ndaoine atá i gceist a mheas.
- A éisteacht le tuairimí an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á dhéanamh air/uirthi maidir leis an mbealach is fearr chun dul i ngleic leis an gcás.
- A ghníomhú go tráthúil.
- Tuismitheoirí na ndaoine atá i gceist a chur ar an eolas

Is iad seo a leanas na céimeanna a ghlacfaidh an scoil le fáil amach an raibh iompraíocht bhulaíochta á déanamh, na cuir chuige a glacfar chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta agus athbhreithniú a dhéanamh ar dhul chun cinn (féach Caibidil 6 de ghnásanna Bí Cineálta):

- Fiosróidh an ceann bhliana gach iompraíocht bhulaíochta, tuairiscithe nó amhrasach, le dearcadh chun fíricí agus taifid a chur ar fhoirm thuairisce an chlár Appendix 3.
- Beidh an ceann bhliana cothrom agus seasmhach ina c(h)ur cuige nuair atá siad ag dul i ngleic le bulaíocht atá tuairiscithe ag scoláire, tuismitheoir nó ball foirne na scoile.
- Tabharfar cluas éisteachta do chách atá bainte leis an gcás.
- Má bhíonn grúpa scoláirí i gceist, déanfar teagmháil le gach scoláire ina (h)aonar ar dtús. I ndiaidh sin, buailfear le gach scoláire atá i gceist mar ghrúpa. D'fhéadfaí ceist a chur ar gach scoláire chun a c(h)untas a thabhairt os comhair an grúpa. Ba chóir go mbeidh cuntas scríofa ag gach scoláire chomh maith. Tabharfar tacaíocht do gach scoláire sa phróiseas. Ba chóir cinnte a dhéanamh gur bhulaíocht atá ann féach Aguisín C ghnásanna Bí Cineálta agus ní hiompraíocht míchuí agus ghoilliúnach. Baineann an dara cás leis an gCód Iompair.
- San fhiosrúchán, úsáidfear breithiúnas ghairmiúil an cheann bliana atá freagrach chun cinneadh a dhéanamh an bulaíocht atá ann agus conas an chás a réiteach go héifeachtach. Ba chóir don cheann bliana machnamh a dhéanamh ar na nithe seo a leanas: cad, cá háit, cathain agus cén fáth? Úsáid sainmhíniú an Iompraíocht bhulaíochta ó Chaibidil 2 agus ceisteanna ó Aguisín C de na gnásanna chun cinneadh a dhéanamh.
- Ba chóir don cheann bliana cloígh leis na prionsabal seo a leanas, nuair atá siad ag dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta
 - > Tabhair tacaíocht láithreach don dalta atá ag fulaingt – cinntigh go mothaíonn siad sábháilte.
 - > Tabhair tacaíocht freisin don dalta atá ag taispeáint an iompar – d'fhéadfadh fadhbanna eile a bheith i gceist.
 - > Déan cinneadh leis an dalta atá ag fulaingt faoi na céimeanna is fearr le glacadh – ná déan cinneadh dóibh gan iad ag tabhairt a dtuairim.
 - > Cuir tuismitheoirí gach páirtí atá bainte leis an gcás ar an eolas go luath – labhair leo le cúram agus le meas.
 - > Déan gach rud le rúndacht agus ionracas, chun piarbhrú a sheachaint agus go mothóidh an scoláire/na scoláirí sábháilte.
 - > Más gá, bain úsáid as cur chuige cosúil le cleachtas athchóirithe nó idirghabháil (ach amháin más rud é go bhfuil foireann oilte agus go bhfuil toiliú ag an dá pháirtí).
- Spreagfar an fhoireann neamhtheagaisc, cosúil le CRSanna, feighlithe, glantóirí, rúnaithe, srl.

eachtraí iompraíochta bulaíochta a nochtadh.

- Níltear ag súil go rachaidh scoil i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta a tharlaíonn nuair nach bhfuil scoláirí faoi chúram na scoile ná nuair nach bhfuil an scoil freagrach astu. Mar sin féin, i gcás go bhfuil tionchar ag an iompraíocht bhulaíochta sin sa scoil, tá iallach ar scoileanna tacú leis na scoláirí atá i gceist. I gcás go leanann an iompraíocht bhulaíochta ar aghaidh sa scoil, déileálfar léi i gcomhréir le polasaí Bí Cineálta. (Féach Cuid 6.2 de na gnásanna Bí Cineálta).
- Tá ról lárnach ag tuismitheoirí i bpobal na scoile le dul i ngleic le bulaíocht, in éineacht leis an scoil. Ba chóir teagmháil a dhéanamh leo go luath chun an cás a mhíniú dóibh, chomh maith leis na gníomhaíochtaí atá ar bun sa scoil chun dul i ngleic leis an mbulaíocht. Tabharfar deis do thuismitheoirí plé a dhéanamh ar bhealaí gur féidir leo gníomhaíochtaí na scoile a thacú nó a neartú, chomh maith leis an tacaíocht tugtha do na scoláirí. Ba chóir go mbeadh sé soiléir do gach scoláire agus gach tuismitheoir gur ábhar príobháideach atá ann (faoi GDPR) idir an scoláire i gceist, an tuismitheoir agus an scoil.
- Ba chóir don cheann bliana teagmháil a dhéanamh leis na tuismitheoir le linn 20 lá scoile ón gcéad plé chun athbhreithniú a dhéanamh ar an dul chun cinn i ndiaidh an chéad idirghabháil.
- Ba cheart go mbeadh sé mar phríomhaidhm, agus aghaidh á tabhairt ar thuairiscí ar iompraíocht bhulaíochta, stop a chur leis an iompraíocht bhulaíochta agus, chomh fada agus is féidir, an caidreamh idir na scoláirí atá i gceist a athbhunú, seachas milleán a chur. I gcásanna áirithe, d'fhéadfadh sé nach ndéanfar an caidreamh a athbhunú mar a bhí sé roimh an iompraíocht bhulaíochta riamh.
- Déanfar tuairisc a choimeád ar an eachtra nuair atá an fiosrúchán críochnaithe (agus an fiosrúchán ar siúl), agus/nó nuair atá an cás bulaíochta réitithe, chun taifead a choimeád den eolas ar fad, na straitéisí a cuireadh i bhfeidhm agus na torthaí a tháinig as an idirghabháil, chomh maith le haon eolas ábhartha eile. Déanfar an taifead ar an gclár Appendix 3.
- Muna bhfuil an iompraíocht bhulaíochta tar éis stopadh, ba chóir don cheann bliana athbhreithniú a dhéanamh ar na straitéisí úsáidte, i gcomhairliúchán leis na scoláirí agus na tuismitheoirí faoi leith. Ba chóir cinneadh a dhéanamh faoi amlíne chun tuilleadh plé agus athchruinniú a dhéanamh, go dtí go stopann an iompraíocht bhulaíocht.
- Má thagann sé chun solais go bhfuil an scoláire a bhí ag taispeáint iompraíocht bhulaíochta fós á thaispeáint, ba chóir don cheann bliana tagairt a dhéanamh don Chód Iompair agus na straitéisí atá ann a bhaineann le hiompar míchuí.
- Má tá an iompraíocht bhulaíochta stoptha, leanfaidh an ceann bliana le tacaíocht a thabhairt do na scoláirí i gceist más gá.
- Muna bhfuil tuismitheoir sásta faoin gcaoi gur dhéileáil an scoil leis an gcás bulaíochta, i gcomhréir leis na Gnásanna chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi d'Iarbhunscoileanna, ba chóir iad a atreorú chuig gnás gearán na scoile.
- Má tá tuismitheoir míshásta leis an gcaoi ar láimhseáladh gearán, féadfaidh an tuismitheoir gearán a dhéanamh leis an Ombudsman do Leanaí má chreideann sé/sí go raibh tionchar diúltach ag gníomhaíochtaí na scoile ar an scoláire.

Bainfidh an scoil úsáid as na cuir chuige seo a leanas chun tacú leo siúd a ndéanfar bulaíocht orthu, iad siúd a bheidh mar fhinné agus iad siúd a léireoidh iompraíocht bhulaíochta (féach Caibidil 6 de ghnásanna Bí Cineálta):

- Gach tacaíocht a thabhairt don scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíocht á fulaingt aige/aici; dul i mbun plé leo gan mhoill chun go mothódh sé/sí go bhfuil tacaíocht ar fáil aige/aici, ar a s(h)uaimhneas, agus sábháilte. Ba chóir freisin dul i mbun plé agus leis na tuismitheoirí chun cinneadh a dhéanamh maidir leis na bearta is féidir a dhéanamh.

- Teastaíonn tacaíocht ón scoláire atá ag léiriú an iompraíocht bhulaíochta araon. Tá sé seo tábhachtach ionas gur féidir leis an scoil na tacaíochtaí atá ag teastáil ón scoláire sin a aithint chun deacrachtaí gaolmhara a bhainistiú níos éifeachtaí agus chun a chinntiú go ndéantar freastal ar a riachtanais.
- Tá sé tábhachtach go mbeadh foireann na scoile cóir agus seasmhach sa chur chuige chun dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta.
- Ní mór cloí leis na prionsabail seo a leanas agus aghaidh á tabhairt ar iompraíocht bhulaíochta:
 - > A chinntiú go n-éistear leis an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici agus go gcuirtear é/í ar a s(h)uaimhneas.
 - > Iarracht a dhéanamh príobháideacht na ndaoine atá i gceist a chinntiú.
 - > Gach comhrá a dhéanamh go hígair.
 - > Aois agus cumas na ndaoine atá i gceist a chur san áireamh.
 - > Éisteacht le tuairimí an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici maidir leis an mbealach is fearr chun dul i ngleic leis an gcás.
 - > Gníomhú go tráthúil.
 - > Tuismitheoirí na ndaoine atá i gceist a chur ar an eolas.
- I gcásanna ina léiríonn scoláire inní faoi na tuismitheoirí a bheith á gcur ar an eolas, ceapfar plean oiriúnach chun tacú leis an scoláire agus maidir le conas a cuirfead a t(h)uismitheoirí ar an eolas.
- D'fhéadfadh sé go n-iarrfadh scoláire a dhéanann iompraíocht bhulaíochta a thuairisciú ar bhall foirne gan aon rud a dhéanamh faoin iompraíocht seachas “faire amach” dó/di. D'fhéadfadh sé nach mbeadh an scoláire ag iarraidh go n-aithneofaí é/í mar dhuine a sceith eolas le duine éigin faoin iompraíocht bhulaíochta. D'fhéadfadh sé go gceapfadh sé/sí go n-éireodh cúrsaí níos deacra dó/di dá n-inseofaí an scéal do dhuine éigin. Sa chás sin, tá sé tábhachtach don bhall foirne comhbhá a léiriú leis an scoláire, déileáil leis an gcás go tuisceanach agus labhairt leis an scoláire chun a oibriú amach le chéile cad iad na bearta is féidir a dhéanamh chun dul i ngleic leis an gcás agus conas a cuirfead a t(h)uismitheoirí ar an eolas. Tá sé tábhachtach go mothódh an scoláire a d'fhulaing iompraíocht bhulaíochta sábháilte.
- D'fhéadfadh tuismitheoirí freisin scoileanna a chur ar an eolas faoi iompraíocht bhulaíochta a tharla agus a iarraidh ar an scoil go sonrach gan aon ghníomhaíochtaí a dhéanamh. Ba chóir do thuismitheoirí an t-iarratas seo a dhéanamh chuig an scoil i scríbhinn nó ba chóir go n-éascófaí iad chun é sin a dhéanamh sa chás go bhfuil bacainní litearthachta nó inniúlachta digítí nó bacainní teanga ann. Mar sin féin, agus iarratas an tuismitheora á chur san áireamh, d'fhéadfadh sé go gcinneadh scoileanna, ag brath ar na cúinsí, go bhfuil sé oiriúnach dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta.
- Tabharfar maoirseacht agus tacaíocht leanúnach don scoláire a d'fhulaing iompraíocht bhulaíochta agus ar an scoláire a léirigh an iompraíocht araon.
- Cothófar timpeallacht scoile atá ionchuimsitheach, measúil, sábháilte agus compordach, áit go spreagfar scoláirí labhairt amach in aghaidh na bulaíochta, agus áit go bhfuil tacaíocht ar fáil i gcónaí.

Déanfar gach iompraíocht bhulaíochta a thaifeadadh. San áireamh ansin beidh an cineál iompraíochta, cá háit agus cathain a tharla sé, agus dáta an chaidrimh le scoláirí agus tuismitheoirí. Déanfar na gníomhaíochtaí agus na tacaíochtaí comhaontaithe chun dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochtaa dhoiciméadú. Más ábhar inní í an iompraíocht bhulaíochta maidir le cosaint leanaí déileálfar leis an gceist gan mhoill de réir *Gnásanna um Chumhdach Leanaí do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna*.

Mír D: Maoirseacht

Cuirfidh an príomhoide uasdátú ar iompraíocht bhulaíochta i láthair ag gach cruinniú den Bhord Bainistíochta. San áireamh san uasdátú seo beidh líon na n-eachtraí iompraíochta bulaíochta a tuairiscíodh ón gcrúinniú deireanach, líon na n-eachtraí leanúnacha agus líon iomlán na n-eachtraí ó thús na scoilbhliana. Sa chás gur tharla eachtraí iompraíochta bulaíochta, cuirfidh an príomhoide uasdátú ó bhéal ar fáil freisin lena náirítear nuair is ábhartha, eolas a bhaineann le treochtaí agus patrúin a aithníodh, straitéisí a úsáideadh chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta agus aon straitéisí níos leithne chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi. Níl eolas pearsanta ná aitheantais san uasdátú seo. Féach Caibidil 7 de ghnásanna Bí Cineálta.

Tá an polasaí seo ar fáil do phobal na scoile ar shuíomh idirlín na scoile agus ina chóip chrua ach é a iarraidh. Tá leagan den pholasaí seo atá in oiriúint do scoláirí ar taispeáint sa scoil agus tá sé ar fáil freisin ar ár suíomh gréasáin agus ina chóip chrua ach é a iarraidh.

Déanfar an polasaí seo agus a chur i bhfeidhm a athbhreithniú ar bhonn bliantúil nó a luaithe agus is indéanta tar éis athrú ábhartha a bheith ann in aon ábhar dá dtagraíonn an polasaí seo.

Sínithe: _____ Dáta: _____
(Cathaoirleach an Bhoird Bainistíochta)

Sínithe: _____ Dáta: _____
(Príomhoide)